

CONEXIUNE ÎNTRE COMUNITĂȚI:

Cum poate incluziunea digitală să contribuie la dezvoltarea Europei și la reziliența societății

1. SUMAR

Pentru majoritatea dintre noi, conectivitatea este o parte esențială a vieții noastre de zi cu zi, la fel de importantă ca electricitatea sau încălzirea. Ne petrecem la fel de puțin timp gândindu-ne cum aprindem luminile, la fel cum ne pornim telefoanele, computerele sau televizoarele. Într-atât încât alfabetizarea digitală a devenit la fel de importantă ca cititul sau scrisul.

Dar milioane de oameni din întreaga Europă rămân în continuare excluși din spațiul digital, în lipsa accesului. 44% dintre cetățenii Uniunii Europene nu au competențe digitale de bază¹, iar anul trecut, una din cinci gospodării rurale nu beneficia de conectivitate 5G². Incluziunea digitală nu mai este doar o oportunitate ratată în Europa. Eșecul provocat de lipsa de acțiune are consecințe de anvergură pentru economia Europei, coeziunea socială și stabilitatea politică. Întârzierea transformării digitale ar putea costa UE 1,3 trilioane de euro din PIB până în 2033³ – iar comunitățile cele mai excluse digital se confruntă cu sănătate precară, rezultate educaționale mai slabe și diviziuni sociale mai mari.

A fi online este o parte esențială a vieții moderne, deblocând oportunitățile acestei epoci digitale. În Germania, digitalizarea a crescut profitul operațional al companiilor cu 28 de miliarde de euro în 2023⁴. În Portugalia, firmele care se digitalizează pot plăti salarii cu până la 37% mai mari⁵. Iar în țările nordice ca Finlanda, Suedia și Danemarca, unde alfabetizarea digitală este cea mai ridicată, încrederea în instituții crește în mod constant.

În schimb, atunci când afacerile și cetățenii sunt excluși din punct de vedere digital, aceștia participă mai puțin la dezvoltarea economiei și se bazează mai mult pe serviciile publice analogice și mai costisitoare. Acest lucru alimentează un cerc vicios de stagnare economică, fragmentare socială și scădere a încrederii în instituții, creând premisele dezamăgirii față de mediul politic.

Digitalizarea aduce, de asemenea, provocări, cum ar fi dezinformarea și manipularea. Acest lucru se manifestă cel mai grav atunci când alfabetizarea digitală, coeziunea socială și încrederea în instituțiile politice sunt scăzute. Într-o lume volatilă din punct de vedere geopolitic, este esențial să construim o societate alfabetizată digital, în care cetățenii să poată accesa și naviga spațiile online în siguranță.

Prin măsuri politice corecte, incluziunea digitală poate reconstrui contractul social al Europei și pune bazele rezilienței economice pentru generația următoare. Politicienii au pârghiile ce pot determina schimbări reale. Prin extinderea accesului la infrastructură de înaltă calitate și dezvoltarea competențelor digitale, guvernele pot crește gradul de participare economică și pot stimula productivitatea afacerilor. De asemenea, pot crește veniturile fiscale, profitând pe deplin de digitalizare și inovație în serviciile publice, cum ar fi sănătatea și educația.

Este momentul ca liderii europeni să acționeze.

DECALAJUL DIGITAL: COSTUL LIPSEI DE ACȚIUNE

2. INTRODUCERE

În Europa, inegalitățile persistă între generații, regiuni și grupuri socio-economice. Evenimentele recente, cum ar fi pandemia COVID-19, criza energetică și creșterea inflației, au extins aceste decalaje⁶. Distribuția inegală a veniturilor a crescut în majoritatea statelor membre UE care au aderat înainte de 2004⁷, iar generațiile mai tinere se confruntă cu o insecuritate economică mai accentuată. Dar o altă diviziune, mai puțin vizibilă, se adâncește: decalajul digital.

Excluziunea digitală nu mai este o problemă marginală. Ea capătă multe forme - de la lipsa de acces la conectivitate și dispozitive fiabile și de înaltă calitate, până la lipsa competențelor și a încrederii de a face parte dintr-o societate modernă și de a ține pasul cu tehnologiile în continuă evoluție.

Deseori, excluziunea digitală este redusă la stereotipuri: sate izolate fără semnal sau vârstnici care încă se bazează pe telefonie fixă. Dar impactul acesteia este mult mai profund. De exemplu, spitalul din mediul rural care nu poate adopta tehnologii medicale moderne susținute de conectivitate 5G Standalone (SA) sau mica afacere care nu poate folosi analiza datelor în timp real pentru a rămâne competitivă.

Instrumentele digitale sporesc accesul la locuri de muncă, educație, sănătate și servicii publice, dar milioane de oameni nu beneficiază pe deplin de acest lucru, iar o mare parte din valoarea economică generată rămâne concentrată între câțiva jucători globali.

Nevoia urgentă de a asigura acces egal și beneficii din digitalizare se amplifică. Pentru cei cu competențe digitale și nivel optim de conectivitate, beneficiile sunt reale; productivitate mai mare, oportunități și servicii mai bune. Pentru ceilalți, decalajul se mărește în fiecare an și cu cât persistă mai mult, efectele sunt cu atât mai dăunătoare. În lipsa unor măsuri, 40% din populația UE ar putea rămâne fără competențe digitale de bază până în 2030⁸.

Excluziunea digitală este un catalizator pentru inegalitate, afectându-i disproporționat pe cei deja dezavantajați. Duce la rezultate educaționale și sisteme de sănătate mai slabe, reduce veniturile pe durata vieții și adâncește inegalitățile regionale.

Acestea nu sunt doar probleme economice sau sociale; ele reprezintă provocări politice. Cetățenii excluși digital sunt susceptibili să se implice mai puțin în luarea deciziilor publice⁹, ceea ce duce la un declin al încrederii în instituțiile civice și democratice.

Într-un moment în care contractul social european este deja erodat, excluziunea digitală amplifică sentimente de deziluzie și frustrare, creând teren fertil pentru mișcările extremiste. Reducerea inegalităților digitale nu este, prin urmare, doar un imperativ tehnologic. Este vorba despre reconstruirea oportunităților, legitimității și coeziunii într-un moment critic pentru Europa, pentru a face față incertitudinii economice și geopolitice în creștere.

3. DIVIZIUNEA DIGITALĂ ESTE PROFUNDĂ

Nivelul de diviziune digitală al Europei este considerabil.

Una din cinci gospodării rurale europene încă nu avea acces la conectivitate 5G la nivelul anului trecut¹⁰. Și chiar și în zonele cu acoperire 5G, adesea tehnologia nu este 5G Standalone (5G SA); acest lucru vine cu un cost enorm de oportunitate, întrucât serviciile publice și afacerile sunt blocate pe infrastructura 4G și nu pot beneficia de rețelele avansate care oferă latență ultra-scăzută.

IMM-urile rămân în urma companiilor mari la viteza de adopție a soluțiilor digitale și a inteligenței artificiale.^{11,12} Anul trecut, doar 53,4% dintre companiile mici și mijlocii din Grecia erau digitalizate la nivel de bază¹³, țara situându-se pe penultimul loc între statele membre UE¹⁴. Aceste decalaje indică slăbiciuni sistemice în pregătirea Europei pentru era digitală.

Diviziunea digitală are multe cauze. Poziționarea geografică este una dintre ele. Diferența de maturitate digitală între zonele urbane și cele rurale persistă, cu un decalaj de 15 puncte procentuale în ceea ce privește competențele digitale de bază¹⁵. Iar extinderea conectivității de înaltă calitate în zonele izolate întâmpină dificultăți și necesită adesea sprijin guvernamental.

Distribuția demografică este un alt factor important. În 2023, 70% dintre tinerii europeni (16-24 ani) aveau competențe digitale de bază, comparativ cu doar 28% dintre cei cu vârste cuprinse între 65 și 74 ani - un decalaj generațional de 42 de puncte procentuale¹⁶. Preponderent în zonele din sud-estul Europei, creșterea economică rapidă nu s-a reflectat și în participarea echitabilă a generațiilor la economia digitală.

Însă excluziunea digitală reflectă și alegerile politice. Serviciile publice digitale subdezvoltate, investițiile insuficiente în competențe și infrastructura deficitară țin cetățenii și afacerile pe loc pe întregul continent.

Cu toate acestea, acolo unde guvernele acționează, impactul este vizibil. În Cehia, investițiile strategice în digitalizare au generat rezultate notabile, menționate în cel mai recent raport de țară privind Deceniul Digital: „incluziunea digitală este un punct forte [...], cu competențe digitale de bază răspândite și diferențe minime de gen sau între mediile rural-urban”¹⁷. Digitalizarea serviciilor publice din Grecia a crescut eficiența administrației, ca urmare a deschiderii către inovație.¹⁸

Colaborarea dintre sectorul public și cel privat face, de asemenea, diferența. În Irlanda, inițiativa Gigabit Hub implementată de SIRO (un parteneriat între compania de stat ESB și Vodafone) a adus servicii de conectivitate gigabit în hub-uri din comunități rurale, sprijinind companiile mici și mijlocii, telemunca și reziliența comunității.¹⁹

Accesul național la infrastructură digitală de înaltă calitate, cum ar fi tehnologia 5G Standalone, este fundamental pentru ca indivizii, companiile și serviciile publice să prospere. În Germania, extinderea rețelei de conectivitate a contribuit cu peste 5 miliarde de euro la PIB-ul național în 2022, aproape dublu față de impactul economic al sectorului de inginerie mecanică²⁰. Infrastructura de conectivitate ar trebui, așadar, considerată drept fundamentul creșterii economice viitoare.

Astfel de exemple din diferite țări arată că diviziunea digitală poate fi depășită prin investiții în competențe și conectivitate. Liderii europeni trebuie să își asume eforturi susținute pentru rezultate concrete, altfel consecințele economice și sociale vor fi semnificative.

4. COSTUL LIPSEI DE ACȚIUNE: EXCLUZIUNEA DIGITALĂ AMPLIFICĂ PROVOCĂRILE EUROPEI

Excluziunea digitală reprezintă un risc accelerat, iar efectele ei se multiplică pe parcurs.

Acestea se traduc atât în costuri imediate pentru oameni, regiuni și afaceri care ratează beneficiile economiei digitale de astăzi, cât și pe termen lung, cu pierderi de oportunități din cauza incapacității de a valorifica tehnologiile transformative precum 5G Standalone (5G SA), Inteligența Artificială (AI) sau Internet of Things (IoT).

Economie și locuri de muncă

Reziliența economică a Europei depinde de puterea afacerilor mici și mijlocii din Europa și totuși doar 20% dintre IMM-urile europene au atins un nivel optim de digitalizare²¹. Cu cât o companie este mai puțin digitalizată și conectată, cu atât devine mai puțin productivă și competitivă, creând astfel mai puține locuri de muncă, plătind salarii mai mici, încetinind dezvoltarea economică și diminuând veniturile fiscale.²²

Astăzi, angajații europeni produc în medie doar 76% din valoarea generată de omologii lor americani²³, în parte datorită performanței digitale mai puternice a Statelor Unite. Diminuarea decalajului digital al IMM-urilor ar putea adăuga 628 miliarde de euro la PIB-ul UE²⁴, traducându-se direct în venituri publice mai mari pentru sănătate, educație, infrastructură și apărare.

În Portugalia, companiile care ating maturitatea digitală sunt mai competitive și plătesc angajaților salarii cu 37% mai mari decât în cazul companiilor mai puțin digitalizate. Incluziunea digitală se reflectă în salarii mai bune și productivitate sporită.

În România, în pofida dezvoltării sectorului IT, 67% dintre adulți nu au competențe digitale de bază, iar rata de digitalizare a serviciilor publice este printre cele mai mici din Uniunea Europeană. Diminuarea acestor decalaje în raport cu scorul mediu de digitalizare al UE până în 2027 ar putea crește PIB-ul României cu 3%, echivalentul bugetului național anual pentru educație.

Fără măsuri concrete, guvernele se confruntă cu o spirală fiscală periculoasă. Veniturile fiscale în scădere (din cauza productivității, salariilor și creșterii afacerilor mai mici), alături de creșterea cheltuielilor sociale pentru a sprijini comunitățile rămase în urmă, vor pune presiune pe bugetele deja restrânse. Întârzierea transformării digitale ar putea costa UE 1,3 trilioane de euro până în 2033.²⁵

Pentru ca beneficiile economice ale digitalizării să fie distribuite la scară largă între regiuni și grupuri socio-economice, Europa trebuie să asigure un ecosistem digital echitabil și incluziv, în care toți jucătorii să aibă parte de aceleași reguli.

Sănătate și bunăstare

Persoanele excluse digital sunt de 1,5 ori mai susceptibile să întâmpine dificultăți în interacțiunea cu serviciile de sănătate. Acest lucru crește dependența de serviciile de urgență, dar și costurile pentru sistemul de sănătate.²⁶

Sănătatea mentală suferă, de asemenea - peste 42% dintre persoanele cu probleme semnificative de sănătate mentală nu au interacțiuni cu mediul digital, iar 46% dintre ele nu au nici măcar competențe digitale de bază²⁷. Facilitarea accesului și dezvoltarea capacității de integrare digitală ar putea reduce izolarea, îmbunătățind nivelul de îngrijire medicală, bunăstarea pe termen lung și reducând costurile intervențiilor medicale tardive.

Reziliență societală și democratică

Excluziunea digitală în Europa este o vulnerabilitate strategică. Ea subminează dezvoltarea capitalului uman, echitatea regională și angajamentul democratic, ceea ce, la rândul său, slăbește coeziunea societală și reziliența democratică.

Fără conectivitate, dispozitive și competențe digitale adecvate, indivizii nu au acces la oportunități moderne profesionale și de educație, ceea ce deteriorează capitalul uman al Europei, tocmai când continentul se confruntă cu o penurie de talente.

Regiunile mai puțin conectate, pornind adesea de la o bază economică scăzută, se confruntă cu niveluri reduse de performanță, exod de talente și dependența de subvenții de stat. Acest lucru frânează dezvoltarea economică și alimentează tensiunile interregionale, într-un moment în care mișcările populiste au din ce în ce mai multă tracțiune.

Problema se manifestă și la nivel individual, întrucât mulți cetățeni cu venituri mici, vârstnici sau din mediul rural nu pot accesa servicii financiare și publice digitale, în lipsa competențelor adecvate sau a infrastructurii necesare²⁸. Prin urmare, le este limitată capacitatea de a economisi sau beneficia de surse de sprijin financiar, cu impact în bunăstarea economică individuală și colectivă.

Atunci când cetățenii nu se simt capabili să navigheze în lumea digitală sau se tem să acceseze serviciile publice online, încrederea în guvern poate scădea. În contextul geopolitic actual, această vulnerabilitate poate afecta direct reziliența democratică a Europei.

Pe de altă parte, digitalizarea aduce și provocări, cum ar fi expunerea crescută la dezinformare și conținut dăunător, alimentate de inteligența artificială și algoritmi a căror mod de operare nu este mereu transparent. Aceste lucruri prosperă acolo unde coeziunea socială, alfabetizarea media și încrederea în sistemele politice sunt scăzute²⁹. În acest context, incluziunea digitală devine o parte esențială pentru protejarea Europei.

Îmbunătățirea alfabetizării digitale reduce aceste riscuri și îi ajută pe cetățeni să utilizeze cu încredere mediile digitale³⁰. Acest lucru este esențial pentru construirea unei societăți care promovează încrederea politică, mai ales în contextul datelor care arată că îmbunătățirea accesului digital și a conectivității crește semnificativ implicarea civică și prezența la vot³¹.

Spre exemplu, Finlanda, Danemarca și Suedia - țări cu un nivel ridicat de digitalizare, se află mereu în topul celor cu cea mai mare încredere în media și autorități, în mare parte datorită strategiei naționale care integrează gândirea critică și verificarea informației în educație și în viața civică.

Efectul “bulgărelui de zăpadă”

De obicei, decalajul digital nu apare singur și contribuie și la apariția altor forme de lipsuri. Consecințele, cum ar fi creșterea economică lentă, declinul regional, pierderea populației, rezultatele educaționale mai slabe și fragmentarea socială și politică, se consolidează reciproc și creează cicluri de excludere care se auto-perpetuează. Dacă nu sunt adresate, aceste cicluri nu numai că vor slăbi creșterea, dar vor fragmenta societățile și vor eroda fundațiile democratice.³²

De exemplu, tinerii din Europa cu un nivel mai scăzut de educație sunt de peste două ori mai predispuși să nu aibă competențe digitale de bază în comparație cu colegii lor mai bine educați³³. Acest lucru afectează nivelul veniturilor de-a lungul vieții, implicarea civică și face comunitățile mai vulnerabile la dezinformare. Pe măsură ce serviciile se mută în mediul online, cei fără acces suficient sau competențele necesare se confruntă cu dificultăți în a se implica, ceea ce poate întări percepția de eșec al statului. Sentimentul de frustrare continuă să crească, ceea ce duce la o lipsă de implicare și la apariția unor resentimente în diferite regiuni. Graficul de mai jos arată cum aceste efecte se interconectează și se amplifică în timp, crescând riscurile pentru stabilitatea și prosperitatea Europei.

5. SOLUȚII

Pentru a dezvolta **maturitatea digitală a Europei, este necesară schimbarea direcției prin leadership politic și acțiuni decisive pe patru fronturi care se consolidează reciproc**: leadership strategic, infrastructură, furnizarea de servicii publice și investiții. Fiecare dintre acestea presupune o colaborare între guverne, la nivel european, național și regional, și între industrie și societate civilă.

În primul rând, liderii ar trebui să facă din incluziunea digitală o prioritate strategică pentru guvern. Diviziunea digitală a Europei nu poate fi abordată izolat; ar trebui să facă parte din strategiile economice și de reziliență, recunoscând-o ca un risc sistemic. Asta ar însemna o implementare completă a strategiilor cu responsabilitate și leadership clare. Liderii ar trebui să folosească date concrete pentru a identifica decalajele digitale și pentru a seta o prioritate a acțiunilor, aliniind apoi reformele legislative cu obiectivele de incluziune digitală. Comisia Europeană ar trebui să coordoneze strategiile naționale, de exemplu, ca parte a Semestrului European.

În al doilea rând, liderii ar trebui să integreze incluziunea digitală în politicile publice. Având în vedere impactul său în diverse sectoare, incluziunea digitală nu ar trebui să fie o prioritate doar pentru ministerele pentru digitalizare, ci să fie integrată în planurile de educație, sănătate sau industriale. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită competențelor digitale ale tinerilor, inclusiv capabilităților avansate precum inteligența artificială, date și securitate cibernetică, dar și reducerii radicalizării online, violenței sexuale și violenței împotriva femeilor.

Un exemplu este programul Skills Upload Jr al Fundației Vodafone, care a ajutat 10,5 milioane de studenți europeni să deprindă competențe digitale de programare, AI și siguranță online, în parteneriat cu ONG-uri, autorități locale și școli.

În al treilea rând, guvernele europene trebuie să digitalizeze serviciile. Țări precum Estonia, care oferă acum acces digital la 100% din serviciile guvernamentale³⁴, arată ce este posibil. Alte națiuni ar trebui să-i urmeze exemplul și să accelereze transformarea digitală pentru a se asigura că toți cetățenii au acces în mod egal la acestea, oferind în același timp competențele necesare pentru a utiliza serviciile publice online în mod eficient.

În cele din urmă, guvernele ar trebui să colaboreze cu sectorul privat pentru a accelera implementarea infrastructurii de conectivitate de înaltă calitate, în special în regiunile defavorizate. Ar trebui să stimuleze investițiile pe termen lung în rețelele de telecomunicații prin politici de spectru, reglementări și un cadru fiscal care recompensează potențialul de extindere, eficiența și implementarea rapidă. Guvernele ar trebui, de asemenea, să promoveze concurența durabilă în infrastructură acolo unde este posibil și să facă o prioritate din a oferi acces tuturor acolo unde aceasta lipsește, asigurând o reglementare echitabilă și consecventă în inițiativele viitoare, cum ar fi Actul privind Rețelele Digitale (DNA) al UE.

Patru direcții strategice pentru liderii europeni, administrații centrale și locale

1. **Incluziunea digitală, prioritate cheie a guvernului** integrată în strategiile naționale de economie și reziliență.
2. **Sprijin pentru dezvoltarea competențelor digitale**, inclusiv prin parteneriate puternice cu sectorul privat și societatea civilă.
3. **Accelerarea digitalizării serviciilor publice**, așa încât toți cetățenii să poată accesa și beneficia de servicii publice simplificate.
4. **Implementarea rapidă a infrastructurii de conectivitate de ultimă generație**, deblocând piața unică digitală pentru scalabilitate pan-europeană în sectoarele critice, simplificând reglementările și construind un ecosistem digital echitabil și incluziv

6. CONCLUZII

Incluziunea digitală va fi un element decisiv pentru Europa și locul său în lume. Ajută oamenii să acceseze serviciile publice, să dobândească noi competențe, să găsească locuri de muncă, să dezvolte afaceri și să rămână conectați, indiferent de venituri, vârstă sau locul unde locuiesc. Oferă beneficii la nivel macro care ar trebui să reprezinte o prioritate pentru orice lider politic: economii mai puternice, comunități mai sănătoase și încredere recâștigată în instituțiile democratice.

Având în vedere ritmul rapid al schimbărilor tehnologice (cum ar fi inteligența artificială), dacă Europa nu acționează, cei care au și cei care nu au acces digital vor trăi din ce în ce mai mult în societăți paralele. Europa va continua să rămână în urma concurenților globali, iar fundațiile fiscale pe care se bazează guvernele se vor eroda. Rezolvarea excluziunii digitale încă de pe acum va duce la evitarea unor costuri mult mai mari în viitor.

Vestea bună este că soluțiile sunt la îndemână. Cu stimulentele potrivite, reglementări mai inteligente și un angajament comun între guverne, industrie și societate civilă, oamenii și afacerile se vor implica activ și vor beneficia de o societate din ce în ce mai digitalizată.

Astfel de măsuri vor reprezenta un adevărat semn de leadership politic într-o perioadă din ce în ce mai divizată.

Anexa 1: Studii de caz Vodafone - soluții de colaborare pentru excluziunea digitală

Excluziunea digitală ia multe forme, iar soluțiile nu sunt universale. Pentru a opri diviziunea digitală, este necesar să adoptăm soluții locale care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărei comunități. Cele mai eficiente abordări presupun colaborarea între guverne – la nivel european, național și regional – industrie, organizații caritabile, asociații non-profit și comunități. Următoarele studii de caz prezintă exemple de urmat pentru liderii politici ce-și vor să construiască o Europă incluzivă și rezilientă.

1. Dezvoltarea potențialului tinerilor prin programul Skills Upload Jr

Programul Skills Upload Jr al Fundației Vodafone este inițiativa sa de incluziune digitală cea mai importantă, concepută pentru a oferi tinerilor defavorizați competențe esențiale în domeniul digital, programare și AI. Disponibil în opt țări europene (Spania, Germania, Portugalia, Albania, România, Olanda, Turcia și Grecia), programul combină lecții integrate cu programa școlară, competiții naționale de programare, campanii de edutainment și aplicații practice ale tehnologiilor emergente. Include, de asemenea, module despre siguranța digitală, care ajută tinerii să-și dezvolte gândirea critică și conștientizarea necesare pentru a naviga responsabil în mediul online.

Programul este implementat în parteneriat cu Salvați Copiii și susținut de Digital Wellbeing Youth Board, un grup consultativ condus de tineri. O rețea de parteneri locali, inclusiv instituții guvernamentale, ONG-uri și actori din domeniul educației, asigură o implementare adaptată pe specificul fiecărei țări.

De la momentul lansării până în prezent, Skills Upload Jr a ajuns la peste 10,5 milioane de studenți, devenind unul dintre cele mai mari programe de incluziune digitală pentru tineri din Europa.

- În România rurală, un profesor a folosit Skills Upload Jr pentru a integra instrumente digitale și metode interactive în sala de clasă, și astfel a salvat școala de la închidere și a îmbunătățit semnificativ implicarea elevilor la ore.
- În Albania, inițiativa a facilitat crearea a 147 de noi cluburi de programare, sesiuni săptămânale de inovație și formarea a 1.700 de profesori și 2.500 de studenți pe o perioadă de șase luni.

Aceste exemple arată cum investiția în educația digitală dezvoltă atât capitalul uman, cât și reziliența socială, doi piloni cheie ai competitivității Europei pe termen lung.

2. Regenerarea comunităților rurale din Irlanda

Inițiativa Gigabit Hub, un parteneriat între SIRO și Vodafone, oferă servicii de conectivitate gigabit de mare viteză în hub-uri de lucru la distanță situate în zonele rurale din Irlanda. Aceste hub-uri susțin reziliența comunității, regenerarea economică și un sentiment de apartenență, care sprijină antreprenorii locali, creativi și lucrătorii "la distanță" să prospere în zone care anterior erau deservite insuficient de infrastructură digitală. Printre acestea, se numără:

- Ludgate Hub în Skibbereen, primul hub digital rural din Irlanda;
- Creative Spark în Dundalk, un incubator pentru industriile creative;
- PorterShed în Galway, sprijinind inovația tehnologică locală și start-up-urile.

Aceste inițiative contribuie la reducerea izolării rurale, dezvoltarea de noi afaceri, sprijinirea echilibrului între viața profesională și cea personală și creșterea productivității locale, ceea ce evidențiază modul în care soluțiile de conectivitate fiabile generează coeziune regională și reziliență în mediul rural.

3. Sprijin pentru companiile mici și mijlocii prin V-Hub

Vodafone ajută, de asemenea, companiile mici și mijlocii să depășească diferențele digitale. În Europa, V-Hub este o platformă online de la Vodafone care oferă sfaturi utile și ușor de pus în aplicare pentru a ajuta IMM-urile să își dezvolte afacerea cu soluțiile digitale potrivite. V-Hub sprijină companiile care nu au competențe și specialiști tehnici interni, exact

acele afaceri care au cea mai mare nevoie de capacitățile digitale pentru a se dezvolta. Prin V-Hub, IMM-urile pot accesa resurse adaptate lor, pot crea planuri de acțiune și pot beneficia de suport dedicat, toate într-un singur loc, astfel încât să fie pregătite și încrezătoare să își dezvolte afacerea digital. Spre exemplu, în Regatul Unit, acest lucru a ajutat peste 1,7 milioane de companii mici și mijlocii să își îmbunătățească capacitățile digitale.

Anexa 2: Impactul economic, social și de sănătate al diviziunii digitale

Impact/rezultate	Mecanisme identificate	Elemente cheie (surse)
Impact economic		
Pierderea productivității în IMM-uri înseamnă că IMM-urile nu reușesc să prospere și unele eșuează Muncitorii europeni produc doar 76% din cât produc omologii lor din SUA. Din cauza subinvestiției constante în tehnologiile digitale, în special în rândul IMM-urilor. Dacă toate marile întreprinderi din UE ar scala AI la nivelul SUA, s-ar putea adăuga €200 miliarde la veniturile anuale. Accenture (2025)	Diferența de productivitate între IMM-urile avansate digital și cele rămase în urmă.	Creșterea PIB-ului dacă toate IMM-urile ar atinge un nivel de bază de adoptare digitală. Angajații europeni produc doar 76% din cât omologii lor americani. Din cauza subinvestițiilor constante în tehnologiile digitale, în special în rândul IMM-urilor. Dacă toate întreprinderile mari din UE ar scala inteligența artificială pentru a se ridica la nivelul din SUA, s-ar putea adăuga 200 de miliarde de euro la veniturile anuale. Accenture (2025)
Oportunitățile ratate de inovare și creștere înseamnă că întreprinderile nu reușesc să se adapteze la „noua normalitate digitală” și nu contribuie la economia locală	Valoarea adăugată brută comparativă a afacerilor în zonele cu conectivitate mai mare/mai mică.	Studiul arată că UE are o pondere mai mare de întreprinderi persistente non-digitale. Aceste întreprinderi, care tind să fie mai vechi și mai mici, sunt mai puțin susceptibile să inoveze, să crească angajările și să comande marje mai mari. EiB (2020)
Dezechilibrele economice regionale alimentează cererea de subvenții din partea centrelor/regiunilor mai bogate	Contrast între PIB-ul în zonele cu conectivitate mare/mică.	Diviziunea digitală în UE și în zonele rurale se lărgeste. Acest lucru duce la rezultate economice mai slabe și la excluziune socială. Eurofound (2023)
Excluderea financiară personală duce la rezultate economice mai slabe pentru indivizi, ceea ce duce la rezultate macroeconomice mai slabe (de exemplu, economiile în formă de numerar duc la mai puține împrumuturi bancare)		96% dintre adulți au acces la un cont bancar, dar doar 60% dintre adulți folosesc internetul pentru servicii bancare. Aceasta înseamnă că aceste persoane, care tind să fie cu venituri mici, în vârstă și din mediul rural, sunt disproporționat excluse din instrumentele financiare digitale, limitându-le capacitatea de a economisi, împrumuta sau accesa servicii de suport. ECB (2023)
Potencialul crescut pentru criminalitate cibernetică înseamnă o pierdere pentru indivizi/întreprinderi		Țările cu scoruri mai mari de digitalizare (de exemplu, Danemarca, Finlanda, Olanda) au arătat scoruri semnificativ mai mici de vulnerabilitate la criminalitatea cibernetică, sugerând o relație inversă puternică. În țările cu pregătire mai scăzută, incidentele raportate de criminalitate cibernetică au

		fost de 2,5 ori mai mari pe cap de locuitor comparativ cu națiunile avansate digital. AR&P (2025)
Educație și abilități		
Oportunitățile ratate de educație duc la câștiguri mai mici și subocupare și la un decalaj de competențe în creștere, precum și la pierderea capitalului uman	Diferența dintre câștigurile pe durata vieții pentru studenții fără acces digital.	Un studiu arată că școlile cu capacitate digitală limitată din 8 țări OCDE (în special în zonele defavorizate din punct de vedere socio-economic) au avut dificultăți în predare, ceea ce a dus la dezvoltarea unor competențe digitale mai reduse de către elevi. Țările din sudul UE și cele din Europa de Est au rămas în urmă în ceea ce privește indicele educației digitale. OCDE (2023)
Sănătate și bunăstare		
Accesul inegal la telemedicină și sănătate digitală înseamnă rezultate mai slabe în sănătate în regiunile excluse digital	Costul întârzierii îngrijirii medicale din cauza lipsei de acces la telemedicină.	Zonele cele mai defavorizate arată o rată de activare a aplicației NHS cu 22% mai mică, indicând un acces redus la serviciile de sănătate digitale. Acest lucru este valabil și pentru persoanele în vârstă (>75 ani) și pentru cei din zonele rurale unde există bariere digitale semnificative. BMJ (2023)
Întârzierile în diagnosticare și tratament în zonele rurale duc la o sănătate publică mai slabă, o speranță de viață mai scăzută și costuri mai mari de tratament	Impactul economic al vizitelor spitalicești ce are putea fi evitate în zonele excluse digital.	Persoanele excluse digital sunt de 1,5 ori mai susceptibile să aibă dificultăți în interacțiunea cu serviciile de sănătate, crescând riscurile de întârziere a îngrijirii. Acest lucru duce adesea la o dependență mai mare de serviciile de urgență, care sunt mai costisitoare. Costul intervenției târzii în NHS este de £3,7 miliarde anual. Good things foundation (2024) , Lloyds Bank 2024 Consumer Digital Index
Impactul asupra sănătății mentale al izolării digitale duce la o calitate a vieții mai slabă și necesită tratamente costisitoare		În Marea Britanie, pentru persoanele cu probleme semnificative de sănătate mentală, 42,5% au raportat excludere digitală, 46,2% au lipsit abilități digitale esențiale pentru sarcinile zilnice. Această excludere, printre alți factori, duce la o speranță de viață mai scurtă cu 20-25 de ani și o utilizare mult mai mare a serviciilor de urgență. BJP (2025)
Democrație și încredere		
Accesul diminuat la informații precise și de încredere înseamnă o răspândire mai ușoară a dezinformării, o încredere scăzută între oameni, o conștientizare mai mică a legilor și o potențială pierdere a oportunităților de investiții interne	Creșterea populismului în Europa, adesea alimentată de campanii de dezinformare politică care vizează persoanele cu abilități digitale mai scăzute	Dezinformarea este acum mai sofisticată (AI, roboți, micro-targetare, adesea sponsorizată de stat sau motivată politic). Dezinformarea erodează încrederea în instituții, media și alegeri. Crește polarizarea. Manipulează rezultatele electorale prin dezinformare și suprimarea votului. Parlamentul European
Participarea civilă redusă și accesul la serviciile publice erodează încrederea în guvern și autoritățile sale. Acest lucru are		Conectivitatea ajută la implicarea în viața civică. Aducerea grupurilor anterior offline online crește semnificativ implicarea civică și participarea la vot. Acest lucru se datorează faptului că accesul la internet reduce costurile de

potențiale costuri economice și o calitate a vieții redusă pentru indivizi		participare, îmbunătățește accesul la informațiile politice și expune cetățenii la eforturile de mobilizare. Sociological science (2024)
Inegalitatea socială crescută generează neîncredere între diferite grupuri din societate și duce la fuga capitalului uman		Ratele de excludere digitală au fost cele mai ridicate în zonele cu șomaj ridicat, venituri mici și educație slabă. Grupurile excluse au o înțelegere cu 35% mai scăzută a beneficiilor sociale și fiscale în comparație cu grupurile active digital. Grupurile excluse sunt mai puțin conectate la sprijinul comunității, ceea ce duce la izolare. EUROSHIP (2024)
Impactul asupra finanțelor publice		
Venituri fiscale pierdute și performanță economică slabă	Câștiguri mai mici pe durata vieții, subocupare, excludere din economia digitală și instrumentele financiare	Guvernul britanic pierde aproximativ £483 milioane anual în venituri fiscale din cauza câștigurilor mai mici și a activității economice a grupurilor excluse digital. Good Things Foundation & Cebr

7. BIBLIOGRAFIE

- Comisia Europeană, Indicatorii DESI al deceniului digital, 2025 (perioada datelor: 2023)
- Comisia Europeană, Acoperirea în bandă largă în Europa 2024 – Maparea progresului către obiectivele de acoperire ale deceniului digital – Raport final, Oficiul pentru Publicații al UE, 2025
- Parlamentul European, Transformarea digitală – Costurile non-Europei, Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, ianuarie 2022
- Vodafone Germania, Ausbau bringt Deutschland jährlich 5 Milliarden Euro, 2022
- BCG, Nova SBE, Google, O Caminho para um Portugal Biónico: A maturidade digital do tecido empresarial em Portugal, iunie 2021. Și Deloitte, Universitatea din Coimbra, Avaliação do Potencial Económico da Transição Digital em Portugal, 2023.
- Eurofound, Promovarea coeziunii și a convergenței sociale – Inegalitățile economice și sociale în Europa ca urmare a pandemiei COVID-19, 2023
7. Eurofound, Inegalitățile demascate: Realitatea disparităților în UE, mai 2024
- Centrul Comun de Cercetare, Cum se poate atinge obiectivul UE de 80% dintre adulți cu competențe digitale de bază până în 2030?, martie 2025
- Frey, Baldassarri și Billari, Reducerea decalajului digital reduce decalajul de participare: Dovezi dintr-un experiment cvasi-natural, Sociological Science, 2024
- Comisia Europeană, Acoperirea cu bandă largă în Europa 2024 – Cartografierea progreselor către obiectivele de acoperire ale deceniului digital – Raport final, Oficiul pentru Publicații al UE, 2025
- Eurostat, Digitalizarea în Europa, ediția 2023. În 2022, cercetările Comisiei Europene au arătat că 70% din totalul întreprinderilor din UE au atins un nivel de bază de intensitate digitală. Ponderea pentru IMM-uri a fost de 69%, cu aproximativ 20 de puncte procentuale (pp) sub obiectivul UE pentru 2030, în timp ce pentru întreprinderile mari aceasta s-a situat la 98%.
- Eurostat, Inteligența artificială pe clase de mărime a întreprinderii. Datele Eurostat arată că în 2024 în UE 13% dintre IMM-uri au folosit cel puțin o tehnologie de inteligență artificială, comparativ cu 41% dintre întreprinderile cu peste 250 de angajați.
13. În contextul UE, intensitatea digitală se referă la măsura în care întreprinderile adoptă și utilizează tehnologii digitale. Aceasta este măsurată prin Indicele de Intensitate Digitală (IDD), bazat pe 12 activități digitale, cum ar fi comerțul electronic, utilizarea rețelelor sociale, cloud computing-ul sau măsurile de securitate cibernetică.
- Comisia Europeană, Raportul de țară privind Deceniul Digital pentru Grecia, 2024
- Eurostat, Societatea digitală urban-rurală a Europei, mai 2024
- Comisia Europeană, Competențe pentru era digitală, Date extrase în aprilie 2024
- Comisia Europeană, Raportul de țară privind Deceniul Digital pentru Cehia, 2025

18. OCDE, Proiecte de transformare digitală în sectorul public al Greciei, 20 decembrie 2024
19. Siro, Inițiativa Gigabit Hub
20. Vodafone Germania, Construcția aduce în Germania 5 miliarde de euro în 2022
21. Comisia Europeană, Inovație digitală, Centrul Comun de Cercetare
22. OCDE, IMM-urile devin digitale: provocări și recomandări politice, 2020
23. Accenture, Calculul inteligenței artificiale în Europa, 2025
24. SAGE, Împuternicirea IMM-urilor în deceniul digital: oportunitatea de 628 de miliarde de euro, Manifestul lui Sage pentru politica UE pentru IMM-uri, 2023
25. Parlamentul European, Transformarea digitală - Costurile non-Europei, Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, ianuarie 2022
26. Fundația Good Things, Incluziunea digitală și sănătatea - rezumatul statisticilor cheie, decembrie 2024
27. British Journal of Psychiatry, Decalajul digital pentru persoanele cu afecțiuni mintale severe: lecții învățate și provocări viitoare, Cambridge University Press, martie 2025
28. Comisia Europeană, Incluziune digitală și accesibilitate, iulie 2024
29. Comisia Europeană, Mai în siguranță împreună: Consolidarea pregătirii și disponibilității civile și militare a Europei, octombrie 2024
30. Parlamentul European, Impactul dezinformării asupra proceselor democratice și a drepturilor omului în lume, 2021
31. Centrele ESRC pentru viitorul digital la locul de muncă, Euroship: digitalizare, excluziune și cetățenie socială în Europa
32. OCDE, Reducere inteligentă și sustenabilă, mai 2025
33. Eurostat, Competențe pentru era digitală, aprilie 2024. În 2023, ponderea persoanelor cu cel puțin competențe digitale de bază în UE a variat între 80% pentru cei cu educație formală superioară și 34% pentru cei cu educație formală deloc sau scăzută.
34. E-Estonia, Estonia: servicii guvernamentale 100% digitale, divorțul fiind pasul final, ianuarie 2025